

מעדני אשר

גיליון שט"ז
(שנה ז')
פרשת תזו"מ תש"ע

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תבל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת היה פייגא

מדוע אנו רואין בזמננו אנשים שמדברים לשון הרע ואין להם נגעים בגוף? בפרשתן מצורע י"ד א' זאת תורת המצורע.

איתא בגמ' ערכין ט"ו ע"ב אמר ריש לקיש מאי דכתיב "זאת תהיה תורת המצורע" זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע.

וכן איתא שם בגמ' ערכין ט"ז ע"ב אמר ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו, שנאמר תהילים ק"א מלשני בסתר רעהו אותו אצמית, וכתוב התם ויקרא כ"ה לצמיתות, ומתרגמין לחלוטין.

יש להקשות: הרי אנו רואין כמה אנשים מדברים לשון הרע ואין להם שום נגע, כך מקשה הזוהר בפרשתו, וכן השל"ה במסכת פסחים בדרש ג' לשבת הגדול שחל בפרשת מצורע, וכן החפץ חיים בספרו שמירת הלשון שער הזכירה פרק ו'.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה דכתב בספר הקנה וז"ל ראה והבן שכל המוציא לשון הרע מפיו נידון בצרעת, אמר לו רבי א"כ כל ישראל יהיו מצורעים, שהרי בעון לשון הרע גלו ישראל, אמר לו שקולה העניות כצרעת, והרי הוא עני הנמסר בידי אדם פרוש על ידי זה יוסר ממנו הגאווה שהיא על פי רוב הסיבה העקרית ללשון הרע כמו שכתב הרבינו יונה בשערי תשובה שער ג' לפי הנ"ל אתי שפיר, כך תירץ החפץ חיים בספרו שמירת הלשון שער הזכירה פרק ו'.

ובמקום אחר שמירת הלשון חלק שני פרשת בראשית כותב החפץ חיים: וז"ל ובאמת לפלא הוא בעיני, שטבע בני האדם לחפש סגלות וברכות מאנשים גדולים להצלחה על פרנסה, ומה יועילו להם כל הסגלות והברכות אם חס ושלום, הוא מורגל בזה החטא של לשון הרע ורכילות, הרי יש על זה ארור מפורש בתורה דברים כ"ז כ"ד ארור מכה רעהו בסתר שהוא קאי על לשון הרע כמו שפירש רש"י, ואם היו שומעים לדברי הייתי מיעץ להם יותר שישמרו עצמם בזהירות יתירה מזה החטא, שאז בודאי יתברכו נכסיהם יותר מכל הסגלות, וכמו שידוע שכל הארורים פתחו מתחלה בברכה ואמרו ברוך אשר לא יכה את רעהו, וכל ישראל ענו על זה אמן, ובודאי תתקיים הברכה הזו.

ב. עתה בעונותנו הרבים שאין לנו לא מקדש ולא קרבנות ולא כהן מטהר, אם היו הקדוש ברוך הוא מביא את הנגעים על גופו היה נשאר בטומאתו לעד ולא היה אפשר להנקות מזה עיין בספר מעדני אשר שנת תשס"ו פרשת מצורע אריכות מדוע אי אפשר לעשות טהרת מצורע בזמן הזה על כן נשאר טומאת הנגע שבא ע"י חט זה דבק רק בנפשו ואין בולטין על גופו מבחוץ, וזה מה דכתיב שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו אל תקרי מצרות אלא מצרעת, משא"כ בזמן שבית המקדש היה קיים שהיה נטהר מהנגעים היה תועלת גדול בזה, כך תירץ החפץ חיים בספרו שמירת הלשון שער הזכירה פרק ו', ע"ש אריכות גדולה.

מדוע נענשה מרים כשדברה לשון הרע הרי מעיל מכפר על עון לשון הרע?

איתא בגמ' ערכין ט"ז ע"מ א' דמעיל היה מכפר על עוון לשון הרע, אמר הקב"ה יבא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול, ומקשר בגמ' והא"ר סימון אמר רבי יהושע בן לוי דלשון הרע מתכפר בקטרת, דתניא ר' חנינא למדנו לקטרת שמכפרת, דכתיב: במדבר י"ז ויתן את הקטרת ויכפר על העם, ותנא דבי רבי ישמעאל על מה קטרת מכפרת על לשון הרע, אמר הקב"ה, יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי, ומתרג' הגמ' לא קשיא הא בצינעא, הא בפרהסיא.

יש להקשות: א"כ מדוע נענשה מרים משום שדיברה לשון הרע, הרי היה אז המעיל, ומדוע לא כיפר על מרים, כך מקשה החפץ חיים בספרו שמירת הלשון חלק ב' פרק כ', וכן בעמק שאלה בפרשתו, וכן בשאלת שלום על השאלות בפרשתו.

איכא כמה תרוצים:

א. יש הבדל בין לשון הרע בכוונה ובמזיד דאז נגעים באים עליו ואין מועיל המעיל לכפר, לבין לשון הרע בדרך מקרה ובשוגג דאז מכפר המעיל, לפי הנ"ל אתי שפיר דמרים שדיברה בכוונה ובמזיד לא מועיל מעיל לכפרה לכן היתה מצורעת, כך תירץ בשאלת שלום על השאלות דרב אחאי גאון בפרשתו.

ב. לשון הרע על אדון הנביאים חמור טפי ולא מתכפר כי אם בנגעים, כך תירץ החפץ חיים בספרו שמירת הלשון חלק ב' פרק כ'.

ג. שאני מרים דחרון אף ה' פקד עוונה עד שלא הספיק המעיל לכפר שעדיין לא שימש אהרן מאז דיברו במשה עד שגער בהם ה' פתאום, כך תירץ בעמק שאלה על הנצי"ב בפרשתו.

מעדני אשר: מדבריו משמע דבגדי כהונה מכפרים רק בעת לבישה, אבל בספר מעשה חושב ערכין ט"ז ע"א מסופק בזה דאולי בגדי כהונה מכפרים אף שלא בשעת לבישה, ותולה חקירה הנ"ל במחלוקת בגמ' יומא ז' ע"ב האם ציץ מכפר כשאינו לבוש.

ד. ע"פ שיטת רש"י זבחים פ"ח ע"ב דסבירא ליה דעל בעל עבירה ממש אינו מכפר הבגדי כהונה רק על אחרים שלא יענשו בשבילו מכפר לפי הנ"ל אתי שפיר מעדני אשר.

מעדני אשר: לפי זה תרצתי בספר החדש מעדני אשר תשס"ט פרשת תצוה ע"ש עוד חמשה תרוצים קושיית הראשונים עיין שיטה מקובצת ערכין ט"ז ע"א דמדוע נחרב בית המקדש הא בגדי כהונה מבואר בגמ' ערכין ט"ז ע"א וכן זבחים פ"ח ע"ב שמכפר על ג' עבירות החמורות, ולפי רש"י אתי שפיר.

ה. ע"פ המ"ד בגמ' שבת צ"ז ע"א דאהרן נמי נצטרע שהוא נמי דיבר, א"כ לכן לא כיפר דאין קטיגור נעשה סניגור, כך תירץ חכם אחד.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי שמעון יוספוביץ שליט"א

קרית הבעש"ט פתח תקוה

לעי"נ אמנו האשה החשובה

מרת טובה גיטל ב"ר שלום ע"ה

נפטרה כ"ז ניסן האי שתא

ת.נ.צ.ב.ה.

נ"ה ניסן תש"ע

נ"ה ניסן תש"ע

מדוע לא ילפינו שהמדבר לשון הרע צרעת באה עליו ממעשה דמרים ?
יש להקשות: מדוע לא ילפינו שהמדבר לשון הרע נגעים באים עליו, מפסוק בתורה בפרשת בעלותך שמרים נעשית מצורע בגלל שדיברה לשון הרע על משה, כך מקשה בשיטה מקובצת ערכין ט"ז ע"א, וכן העיון יעקב ערכין ט"ז ע"ב, וכן בספר שאילת שלום על השאילתות בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

- א. ליכא למילף כולי האי ממרים, דמצינו מרגלים שלא לקו בצרעת אלמא דשאר מיני עונשין יש בלשון הרע, אבל קרא דאותו אצמית משמע דזהו ענשו, כך מתרץ בשיטה מקובצת שם בשם הרא"ש.
- אבל בספר מעשה חושב שם תמה על תרוץ הנ"ל: וז"ל ואיני מבין תירצו דאם הא דבמרגלים שלא לקו בצרעת תהא סתירה על הלימוד ממרים, תהא נמי סתירה על הלימוד מדכתיב מלשני בסתר רעהו אותו אצמית, דהא חזינן דבמרגלים לא היה כן, אלא דבאמת לא תקשי ממרגלים דקים ליה בדרכה מינה במיתה במגיפה.
- ב. לשון הרע על אדון הנביאים חמור טפי ואי אפשר ללמוד מכאן לכל מקום, כך תירץ בשאילת שלום על השאילתות פרשת מצורע.
- ג. מהתם לא נדע אלא שיהא כמצורע מוסגר כדכתיב במרים תסגר שבעת ימים, ואע"ג דבגמ' זבחים ק"ב איתא אמר הקב"ה אני מסגירה אני חולטה ואני פוטרה, כבר כתב שם המהרש"א הסגר הוא בשבוע הראשון והחלט בשבוע השני ובקרא כתיב תסגר שבעת ימים אלא אני חולטה דהיינו י"ד כפי הסברא מהק"ו כדאיתא בפרק כיצד הרגל וא"כ כיון דעכ"פ אמרינן דיו ולא היתה למרים רק הסגר ז' ימים אין ללמוד ממנה לשאר בעלי לשון הרע אלא על מצורע מוסגר, ולזה יליף מאצמית דתרגומו לחלוטין דעונשו שיהא מצורע מוחלט, כך תירץ במעשה חושב ערכין ט"ז ע"ב.

האם אסור לספר בשבחו של אדם בפני אנשים ?

איתא בגמ' ערכין ט"ז ע"א תני רב דימי אחוה דרב ספרא לעולם אל יספר אדם בטובתו של חברו, שמתוך טובתו בא לידי רעתו.

ופירש רש"י וז"ל שכשהוא מספר בטובתו יותר מדאי הוא עצמו אומר חוץ ממדה רעה זו או אחרים ששומעין שזה משבחו ואומרים הלא מדת כך וכך בידו, חזינן שסובר שהאיסור רק כשמרבה בשבח.

אבל יש ראשונים שכתבו דכונת הגמ' בפני שונאיו הרי אבק לשון הרע משום שהוא גורם להם שיספרו בגנותו, אבל בפני אוהביו מותר, כן כתב ברמב"ם פרק ז' מהלכות דעות, וכן בסמ"ג, עין גליון הש"ס ערכין ט"ז ע"א וכן בספר חסידים מובא במגן אברהם אור"ח סימן קנ"ו ס"ק ב'.

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' ב"ב קס"ד שהיה אומר כמה נאה כתב זה וא"ל ר"ש לאו אנא כתיביה, אלא יהודה חייטי וא"ל כלך מלה"ר, חזינן דאף קצת לשבח אסור, כך מקשה המגן אברהם אור"ח סימן קנ"ו.

יש שהביא ראיה: מהא דאיתא במשנה אבות פרק ב' חמשה תלמידים היו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה ורבי יוסי הכהן ורבי שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערך הוא היה מונה שבחן רבי אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאינו מאבד טפה רבי יהושע אשרי יולדתו רבי יוסי חסיד רבי שמעון בן נתנאל ירא חטא ורבי אלעזר בן ערך מעין המתגבר, מזה ראיה לב' השיטות לשיטה דשלא בפני השונאים ראיה שמוותר, כך כתב החיד"א, מובא בדעת תורה אור"ח סימן קנ"ו, ולשיטה שלא ע"י רבוי מותר נמי ראיה מכאן, כך כתב ביראים מצוה מ"א מובא בדעת תורה אור"ח סימן קנ"ו.

האם יש חיוב למצורע ללכת לכהן להיטהר ביום שנרפא או יכול להשהות את טהרתו ?

בפרשתן מצורע י"ד ב' ביום טהרתו והבא אל הכהן.

איתא בתורת כהנים "והובא אל הכהן" שלא ישהה.

וכתב הרמב"ן בפרשתן: דכוונת התורה כהנים כי ביום שיטהר שיתרפא מנגעו, יבא על כרחו אל הכהן.

ובשו"ת בנין ציון החדשות סימן קמ"ז נשאל האם יש איסור למצורע להשהות את טהרתו.

והביא ראיה שאין איסור: מדברי התוספת שבעיות ג' ע"א שחפשו ראיה שאין להמתין לטהרת מצורע נזיר עד שימצא אשה או קטן, ולא הביאו מתורת כהנים דיש ביטול מצות עשה אם ימתין.

וגם הרמב"ם: לא הביא דין של הת"כ שאסור למצורע להמתין מלהטהר.

וביותר יקשה: אהא דאמרינן שקלים פ"א בט"ו לאדר עושין כל צרכי רבים, ומפרש שם הירושלמי הביאו גם הברטנורא מה הם צורכי רבים, וקחשיב בתוכם טהרת מצורע, ואי ס"ד שיש חיוב טהרה ביום טהרתו איך ממתנינים עד ט"ו אדר ולא כופין מיד כשיטהר על ביטול מצות עשה, אלא בעל כרחך דאין חיוב ללכת לכהן מיד שנטהר.

והא דאיתא בתורת כהנים שלא ישהה: אין הפירוש שאסור לשהות, אלא שאין צריך לשהות כמו שסיים הת"כ שם כשהי' מונבז דן לפני ר"ע אם משפטרתי בעמידתו וכו' ע"ש פי' שהי' דן בק"ו אם הזב צריך ז' נקיים משפסק מזובו עד שיטהר כש"כ המצורע, ור"ע הי' דן הק"ו אם ימי ספרו של מצורע צריך ז' ימים אף שכבר טהר ממשכב ומושב כש"כ שיצטרך להמתין ז' ימים משהלך נגעו עד שיטהר בצפורים, לכן כתיב ביום טהרתו והובא אל הכהן שלא ישהה שאין צריך לשהות אלא יכול לטהר מיד ביום טהרתו שהלך נגעו וכן פי' שם הקרבן אהרן ע"ש אבל ודאי אם ירצה לשהות אין איסור ולכן לא הביא הרמב"ם דין זה.

מדוע כתבה התורה נגעי אדם קודם נגעי בתים

הרי אין הקב"ה פוגע בנפשות תחילה ?

איתא במדרש רבה בפרשתן רב הונא בשם רבי יהושע בר אבין ור' זכריה חתניה דרבי לוי בשם ר' לוי אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחלה, ואף נגעים הבאים על האדם, תחלה הן באים בביתו, חזר בו טעון חליצה, ואם לאו טעון נתיצה, הרי הן באים על בגדיו, חזר בו טעון כביסה וא"ל טעון שריפה, הרי הם באים על גופו חזר בו יטהר, וא"ל בדד ישב.

יש להקשות: מדוע בתורה כתוב להיפך, דתחילה כתוב נגעי אדם, ואח"כ נגעי בגדים ואח"כ נגעי ביתו, כך מקשה החיד"א בספרו נחל קדומים בפרשת תזריע, וכן בנועם אלימלך, וכן בכסף נבחר בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

א. הקב"ה מתרה במכה הגדולה בתחלה, כמו שעשה לפרעה דבתחלה אמר לו על מכת בכורות, על כשמעניש מעניש בממון תחלה, כך תירץ החיד"א.

ב. התורה נקטה נגעים דשכיחא יותר ויותר שכיח נגעים על האדם ואח"כ על הבגדים ואח"כ על הבתים, כך תירץ באחרונים.

ג. נגעים הללו לעכו"ם דאין להם תקנה ונענשין מיד, כך תירץ באהבת יהונתן הפטורה לשביעי של פסח, וכן בכסף נבחר בפרשת מצורע.

מי שיש לו קרובים חלונים ויחללו את השבת בגלל הברית

האם צריך לדחות את הברית?

בפרשתן י"ב ג' וביום השמיני ימול בשר ערלתו.

בגמ' שבת קל"ב ע"א ילפינן מכאן דמילה דוחה שבת.

יש לחקור מי שיש לו משפחה שאינם שומרים תורה ומצוות ויש חשש שיחללו את השבת בגלל הברית שיבואו ברכב לברית האם צריך לדחות את המילה לאחר השבת או דילמא אינו צריך.

הנה בשו"ת ציץ אליעזר חלק ו' סימן ג' נשאל האם מן הראוי לדחות ברית מילה בזמנה כשחלה להיות בשבת באשר בעלי הברית והמוזמנים מחללים בגלל זה את השבת בהעברה ובישול בהכנת עוגות וממתקים, בביאה למקום במכונות, ובעישון סיגריות ע"י קהל המסובים.

והשואל רצה להביא ראיה שדוחים את המילה: ממה שמצינו מצוות רבות כלולב שופר ומגילה שנדחות מזמנן בגלל קדושת ושמירת השבת כדאמרו ז"ל שמה יטלנו ויעבירונו ד' אמות ברשות הרבים ר"ה כ"ט ע"ב סוכה מ"ג, ומגילה ד' א"כ ה"ה הכא.

ודחה בציץ אליעזר: דמלבד אשר כידוע אין מדמין גזירות זו לזו, ואין בידינו לחדש גזירות מעצמנו, מלבד זה אין הנידון בכלל דומה לראיה כלל, דשם היתה הגזירה מפני דחששו דמשום יכולת קיום המצוה יבוא משום כך בעצמו לחלל גלל כן את השבת, והיינו דבכדי שיוכל לקיים ולהוציא לפועל המצוה כמאמרה יעבירונו ד' אמות ברשות הרבים וילך אצל חכם ללמוד בכדי שיהא בקי בה, והמדובר בבני ישראל כשרים הרוצים בכל לבם לשמור ולקיים מצוות השם, אלא שחששו רבנן דאולי מתוך הטידא בקיום המצוה ישכחו לרגע קט מאיסור העברה וממציאות ה"ה החוצץ בינו לבין החכם ומשום כך עבדו רבנן תקנתא לצדיקי שלא יבואו לידי מכשול, אבל במידוננו הרי המדובר ל"ע ברשיעי העוברים על מצוות ד' ותורתו ומחללים בתמידות את השבת ואשר מתוך זה יבואו גם בשמחת מילה דנן לחלל ג"כ את השבת כפי הרגלם בדברים שאין להם כל מגע לההוצאה לפועל של עצם מצות המילה בעצמה, ואת החילול עושים רק גלל כן משום דבהפקרא ניחא להו ללכת אחרי שרירות לבם לנוחיותם ולנוחיות המסובים, וא"כ הרי כידוע תקנתא לרשיעי לא עבדינן למיעקר משום הפקרותם וקלות דעתם מצות התורה, ואין העבירה שלהם יכולה לכבות את המצוה, ובכגון דא אמרינן עולם כמנהגו נוהג ורשיעים המקלקלים יתנו את הדין.

עוד טוען הציץ אליעזר: הרי התוס' במגילה ד' ע"ב כתבו דמילה בשבת אין לדחות מחשש שמא יעברינו, משום דחמירא שכן נכרתו עליה י"ג בריתות, והמאירי שם מפרש בחד תירוצא דשאני שופר מגילה ולולב דאין בקיום מצותן מלאכה ואפשר שאלו היה בקיומן מלאכה לא הותרו ואחר שכן כל שיש חשש במצותן שמא יבא לידי מלאכה דין הוא שתדחה, אבל מילה שעיקר מצותה במלאכה חמורה היאך תדחה מחשש שלא יבא לידי מלאכה ע"ש, הרי דגבי מילה לא נאמרה בכלל שביכלת חכמים לדחותה משום חששא דעבירה אפילו בגוונא שיכלו לדחותה גבי שופר לולב ומגילה, משום דמילה שאני ואין ביכלת חכמים לכך הן מצד חומרת מצות המילה שכן נכרתו עליה י"ג בריתות, והן מצד שעיקר מצותה במלאכה חמורה ולכן אין בכח לדחותה משום חששא שלא יבואו לידי מלאכה.

ועוד: בלולב אין חכמים עוקרים דבר תורה כיון שבתורה לא נזכר במפורש גם כשחל בשבת, אבל במילה הרי יש ריבוי מפורש

וביום השמיני אפילו בשבת, א"כ אין כח ביד חכמים לעקור דבר תורה, ובכ"ה מציינו להט"ז אור"ח סי' תקפ"ח סק"ה, וכן מבואר במאירי מגילה ד' ע"ב דלכן לא גזרינן במילה בשבת שמא יעביר התינוק, משום דהתורה רבתה בפירוש וביום השמיני אפילו בשבת משום כך לא רצו לעקור דבר תורה בפירוש.

ומסיק להלכה: דיש למול המילה בזמנה בשבת מכיון שזה חיוב המוטל לא רק על האב בלבד כי אם על הב"ד ועל כל בית ישראל אשר בכללם המוהל, וכשם שלא יצויר לומר שלא יפתחו הבית כנסת בשבת להתפלל בו מפני שע"כ ישמעו מחללי שבת שישינו בכאן בית כנסת ותפלה בצבור ויסעו במכונות לבית כנסת, כן אין לומר שהמוהל יבטל החיוב שמוטל עליו למול הבן הנולד ביום השמיני אפילו בשבת, ע"ש עוד אריכות נפלאה בראיות לפסק שלו.

אבל בשו"ת שבט הלוי חלק א' סימן רה ד"ה סימן של"א כתב על שאלה הנ"ל דמיעקר הדין אם יודעים בודאי שע"י המילה באים לידי חילול שבת מוטב לדחות המילה למחר דהרי אפילו איזמל לצורך מילה אין מחללין ודוחין המילה מל"ש חלול שבת בהבאת התינוק וכי"ב בודאי צריך לדחות המילה, וכן בשו"ת מהרש"ג חלק ב' סימן קכ"ד, ועיין שו"ת מנחת יצחק חלק ג' סימן ל"ה.

כשיטת ברית מילה בשבת

האם מותר לשתות מהכוס שברכו עליו בברית לפני קידוש?

הנה בהגהות מיימוניות פרק כ"ט ה"י אות פ' כתב בשם הרמב"ם דכוס מילה שהוא בשבת יתננו לתינוק.

וכתב עליו הבית יוסף אור"ח סימן רע"ג לדברי הגאונים דאפשר לצאת חובת קידוש במקום סעודה ע"י יין, א"כ אם שותה שיעור שחייב עליו ברכה אין צריך ליתנו לתינוק דשפיר דמי שישתנו המוהל עצמו.

וכן כתב ברמ"א אור"ח סימן רע"ג דמותר למוהל ולסנדק לשתות מכוס של מילה בשבת בשחרית, אם שותין כשיעור, אבל נהגו ליתן לתינוק.

אבל הט"ז אורח חיים סימן רע"ג וכן כתב בלבוש וכן הב"ח, חולק על זה: וז"ל משמע מדברי רמ"א ובית יוסף דהיינו ששתה כשיעור במה שטועם כוס של קידוש, ומש"ה פסקו דמילה בשבת שרי למוהל לשתות אם שותה כשיעור, והך ששייך עליו ברכה פירוש ברכה אחרונה שצריכה שיעור, אבל ברכה ראשונה אפילו כל שהוא חייב אלא דקשה א"כ כל קידוש לא יצטרך להיות במקום סעודה, דהא צריך לשתות מלא לוגמיו, ועל כן נראה דה"ק אחר שטעם כוס של קידוש כשיעור ששתה פעם שנית כשיעור שחייב עליו ברכה אחרונה דומיא דאכל דבר מועט דנקט, ולפ"ז מדינא אסור למוהל לשתות מכוס של מילה בשבת, רק עם שתה ב' רביעות.

ובשו"ת שבט הלוי חלק ד' סימן קל"ה כתב דיש ג' אופנים איך להתנהג עם כוס מילה בשבת או כשישתה המקדש דל"א צריך ב' כוסות, או כשישתה הסנדק או אחר רביעיית ויוצא בזה דלא צריך ב' רביעות או להשקות לתינוקות.

יש להקשות: לשיטות שאפשר לשתות הכוס, קשה הרי קימ"ל אין עושין מצוות חבילות, א"כ איך יכול בכוס אחד לקיים מצות קידוש, וכן של מילה, כך מקשה בשו"ת מחזה אברהם חלק א' סימן ל"ח.

ומתריץ: הא דאין עושין מצוות חבילות, לא נאמר אלא באם צריך לעשות שני מעשים מיוחדים כגון לטהר ב' מצורעים, אבל כשבמעשה אחד מקיימן שני מצוות ליכא איסור.

מכתבים למערכת

איך יכול להיות דלעתיד לבא יהא מותר לאכול בשר חזיר הרי נהור הוצא מן הטמא טמא

מה שהקשתם בשם אחרונים לשיטות שחזיר ממש יהא מותר, מאי שנא מהא דאיתא במשנה בכורות ה' ע"ב טמא שילדה כמין בהמה טהורה אסורה באכילה שהוציא מן הטמא טמא, והני נהי שיהיה החזיר טהור בשני סימני טהרה, מ"מ לא בריאה חדשה יבאר ה' רק יהיה נולד מחזיר שהיה טמא, וא"כ כל הוציא מן הטמא טמא הוא.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א הו"צ מחוקי הדת

נראה לתרץ ע"פ מה דאיתא בשו"ת יד אליהו סימן ב' מובא בפתחי תשובה יור"ד סימן ע"ט ס"ק ב' דטהורה שנולדה מן הטמא, אין דינה כטמא ממש, אלא כיון שיש לה סימני טהרה הרי היא כטהורה, אלא שאסורה באכילה, וא"כ יש לומר אם מהך טהורה שנולדה מן הטמא נולדה טהורה, כיון דאמו דינה כטהורה ורק אסור לאכול ממנה נקדית טמא, אפשר דולדה אין דינה כטהורה שנולדה מן הטמא, אלא כטהורה שנולדה מן הטהורה, וא"כ יש לומר דלעתיד לבא החזיר שהוא טמא תוליד חזיר שיש לה סימני טהרה והך חזיר יוליד חזרים דכיון דאמם היה להם סימני טהרה ואע"פ דאסור לאכלם, מ"מ הנולד ממנה מותר לאכול דהויא כטהור שנולד מהטהור.

בשר חזיר שנפל בבשר כשר מדוע בטל ברוב הא הויא דבר שיש לו מתירין כיון שעתידי להיטהר

מה שהקשתם בשם החתום סופר לשיטות דחזיר ממש עתיד להיטהר, מדוע אינו מבואר שחזיר אינו מתבטל אם נפל בבשר כשר, הרי קומ"ל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטל, א"כ חזיר שיש לו מתירין כיון שיש היתר לאיסורו, מדוע בטל ברוב, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון ר' חיים אהרן בלייער שליט"א מו"צ בירושלים מח"ס חזקו חיים

הבה"ח ישראל גראס נ"י ישיבת מאור עינים ירושלים

נראה לתרץ בפשטות הלא דבר שיש לו מתירין אינו בטל רק במינו, אבל באינו מינו שפיר בטל כנפסק בש"ע יור"ד סימן ק"ב ס"ק א' א"כ בשר חזיר הרי הוא אינו מינו בבשר אחר ואין לו דין שש"ל, ואפילו אם נימא שיש דבר שיש לו טעמא של חזיר כגון מוחא דשיבוטא כמבואר בגמ' חז"ל ק"ש ע"ב ונחשב כמינו ומימילא בזה היה צריך לאסור משום דשיל"מ, אבל בדשיל"מ לכ"ע סבירא ליה דבתר שמא אולין ולא בתר טעמא כמבואר בש"ע סימן צ"ח ס"ק ו' ובסימן ק"ב ס"ק ג' וא"כ אין לנו ציור לאסור בשר חזיר משום דשיל"מ.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה לתרץ דדוקא היכא שידוע מתי המתיר יבא כגון יו"ט דידוע מתי הויא מוצאי יו"ט הויא דבר שיש לו מתירין, משא"כ בחזיר אינו ידוע מתי יבא ההיתר, א"כ אין לו דין דבר שיש לו מתירין.

איך אפשר לקיים מצות אכילת מצה במקדש הרי אינו יכול להסב דאין ישיבה בעורה

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' ברכות ל"ז ע"ב לקט מהמנחות כזית, אם מצה היא יצא בה די חובתו, דיש להקשות איך יכול לצאת ידי חובת מצה במנחות, הרי כזית מצה צריך הסיבה, ואף בדועבד מעכב כמו דקומ"ל בש"ע אור"ח סימן תע"ב ס"ק ו' כל מי שצריך הסיבה אם אכל או שתה בלא הסיבה לא יצא וצריך לחזור ולאכול ולשתות בהסיבה, א"כ בעורה שאסור להסב דקומ"ל בגמ' דאין ישיבה בעורה, א"כ איך יוצא ידי חובת מצה במנחות, הא מנחות נאכלין בעורה, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון רבי אליעזר יחיאל קונשטט שליט"א מראשי ישיבת קול תורה

מה שהבאתם במדור מכתבים למערכת בשם הגאון המפורסם רבי שמאי גראס שליט"א לתרץ ע"פ מה שכתבו התוס' וינא ע"ה כיון דאכילה צורך עבודה מותר לישב, א"כ דבאכילת קדשים כתוב למשחה ולגדולה כדרך שהמלכים אוכלין היינו מושב, א"כ ניהא שמתר נמי להסב, יש להעיר לפי מה שכתבו התוס' בכורות כ"ז ע"א דלמשחה ולגדולה לא שייך רק בבשר ולא בשאר דברים, א"כ אי אפשר לתרץ כאן תרוץ שני דהרי מנחות הוא לחם.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל הכל התלמוד ת"א

נראה להעיר על תרוץ הגאון המפורסם רבי שמאי גראס שליט"א דהסיבה גרוע ביותר דהויא ביוני טפי, והא ראייה שליד רבו מותר לשבת אבל להסב אסור.

הרב דוד מקלב שליט"א ירושלים

נראה לתרץ דדוקא לשבת סתם אסור בעורה, אבל כשיושב כדי לקיים מצות בורא דהיינו להסב כדי להראות דרך חירות, ליכא איסורא דלא הויא ביוני אלא להיפך.

איך מותר לשרוף פרה אדומה בחול המועד הא יש איסור לטמאות ברגל

מה שהקשתם בשם המשך חכמה על הא דכתב הרמב"ם פרק ו' מהלכות יו"ט הלכה י"א עושין כל צרכי רבים במועד כגון שורפין את הפרה, וקשה כיון שפרה מטמא את כל העוסקים זה, מדוע שרפו את זה במועד, הרי הרמב"ם גופיה פסק הלכות טומאת אוכלין פרק ט"ז הלכה י' דכל ישראל מזהרין להיות טהורים בכל רגל ותרצתם.

הרה"ג רבי יחזקאל פיינבוים שליט"א ירושלים כולל מוד

נראה לצייץ עוד תרוץ שמוכא בספר כרם שלמה דכיון דהויא צרכי רבים, דוחה את האיסור של לטמאות במועד.

הרה"ג רבי יהושע העשיל פאדווא שליט"א מנטשטער

הרב יוסף חיים הלוי בירנבוים שליט"א כולל באר יוסף מדינת ישראל

נראה לתרץ דנעשה ע"י כהן שכתב קיים מצות ראה ביו"ט ראשון, ובפרט להסבר של הרמב"ם דהחזיר לטהר עצמו ברגל מחמת חובת ראייה וקרבנות, א"כ מיתבאר דמי שכתב קיים המצוה מותר לטמאות עצמו כמבואר בשו"ת מנחת ברוך סימן ע"ז, ובכזה אופן מיידי הרמב"ם.

איך היה מותר לחסיד ללון בבית הקברות בראש השנה הא חייב אדם לטהר עצמו ברגל

מה שהקשתם בשם אחרונים, לשיטות דבזמן התנאים ואמוראים שהיה להם אפר פרה היו מחוייבים לטהר עצמם בערב ראש השנה מדין חייב אדם לטהר עצמו ברגל, א"כ קשה מהא דאיתא בגמ' ברכות י"ח ע"ב מעשה בחסיד אחד שהקניטתו אשתו בערב ראש השנה והלך ולון בבית הקברות, והלא אמרו בגמ' ב"ק ק"ג ע"ב כל היכי דאמר מעשה בחסיד אחד או רבי יהודה בן בבא או רבי יהודה ברבי אליעזר, א"כ איך הלך ולון בבית הקברות, הא חייב אדם לטהר עצמו ברגל לזוהר מכל טמאה, ותרצתם בשלה אופנים.

הרה"ג אלחנן הכהן ברענוביץ שליט"א ירושלים מח"ס מועדי קדש

הרה"ג אביגדור גיגור שליט"א ר"מ ישיבת וויניץ בני ברק

הרה"ג יחיאל יהודה משה דנציגר שליט"א מדינת ישראל

הרב שאול פרוילך שליט"א ירושלים

נראה לתרץ דלא היה בתוך ארבע אמות של הקברים ולא נטמא, אלא היה במתחם בית הקברות.

האם חזיר ממש יהא מותר לאכול לעתיד לבא

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים האם חזיר ממש יהא מותר לאכול לעתיד לבא.

הרב חיים נגלניץ שליט"א בני ברק

יש לצייץ שהרבינו בחיי ויקרא פרק יא פסוק ד' נמי דן בזה וז"ל מדרש תנחומא למה נמשלה מלכות זו לחזיר, שעתיד הקב"ה להחזיר עליהן מדת הדין, ויש נוסחאות שכתוב בהן: שעתיד להחזיר העטרה ליושנה, והענין כי שני המקדשים נבנו ע"י ישראל, בית ראשון בנה שלמה שהוא מורע יהודה, בית שני בנה זורובבל שהיה ג"כ מורע יהודה, שנאמר ויכריה ד' ח' י"ד ורובבל יסדו וגו', ונעשה על ידי כורש שנתן רשות בזה, אבל הבית השלישי עתידה אומה זו לבנותו, והוא שאמר עתיד להחזיר העטרה ליושנה, לפי שהוא התריבו, ויש נוסחאות שכתוב: עתיד הקב"ה להחזירו לנו, וההמון מבינים שהחזיר יהיה טהור לישראל, אבל באור הענין על הכח שלו שהוא מצר לישראל, ולעתיד ישוב עם שאר כל הכחות לעזור ולתמוך לישראל כי ירבה השלום בעולם, שנאמר ישעיה י"א, ו' וגור זאב עם כבש וגו', וכתוב ישעיה י"א, ט' ללא ידעו ואל ישיחתו בכל הר קדשי".

הרב יהושע רייזמן שליט"א בית שמש כולל בעלזא

הבה"ח שמואל דרורי נ"י ישיבת באר התורה בני ברק

יש לצייץ שהענין בסדרו בית יעקב בפרק שירה כתב להדיא שחזיר גופיה יהא מותר לעתיד לבא.

הבה"ח יוסף יהודה שטיינמניץ נ"י ישיבת וויניץ בני ברק

יש לצייץ שיטה חדשה שכתב בזה האברבנאל בספרו ראש אמונה פרק י"ג שמפני המלחמות להוראת שעה יתירוהו הקב"ה לישראל וכמו שהתירו להם בכבוש הארץ וכמ"ש ובתנים מלאים כל טוב אפילו כתלי דחזירי.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
נא לא לשלוח יותר מדף אחד
לבקש המערכת: 057-7961607 או למייל: levib@017.net.il
לביורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג יהושע ה. פאדווא שליט"א
מנטשטער
יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים
ירוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד
הרב בעלזאל מושקוביץ שליט"א
ירושלים
לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הילד
יניק והכים כמר יואל צבי נ"י
יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים
ירוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב יעקב איצקוביץ שליט"א
ירושלים
יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים
ירוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה